



UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Örigenus Tōn Eis Tas Theias Graphas Exēgētikōn Apanta Ta Ellēnisti Heuriskomena

Cui idem præfixit Origeniana, Tripartitum opus, quo Origenis narratur vita,
doctrina excutitur, scripta recensentur

Origenes

Rothomagi, 1668

XXIV. Ex supra allatis genuina ipsius opinio elicitur,

urn:nbn:de:hbz:466:1-25059

comparationem videlicet hujus nostri Evangelij, quod temporale est, & in transitorio mundo ac saeculo A
 predicatum. Quod quidem etiam si usque ad passionem Domini Salvatoris inquirere voluerimus: quan-
 quam audax & temerarium sit in caelo ejus quærere passionem; tamen si spiritalia nequitia in caelestibus
 sunt, & non erubescimus crucem Domini confiteri propter destructionem eorum, quæ sua passione destru-
 xit; cur timeamus etiam in supernis locis, in consummatione seculorum aliquid simile suscipi, ut om-
 nium locorum Gentes illius passione salventur? Ex hac Hieronymi interpretatione liquet pepe-
 ram à Iustiano accepta fuisse verba Origenis; nam quod apud eum legitur: *ἵνα ἡ σωτη-
 λεία τοῦ παντός αἰῶνος*, tamne supine & negligenter intellexisse credemus Hieronymum,
 ut verteret: in consummatione seculorum? Potius est ut dicamus legendum: *ἵνα ἡ σωτηλεια ἡ
 αἰῶνος*, facili literarum permutatione: nam & libr. 5. in Epist. ad Rom. ubi vertit Rufinus:
 mortis huius quam in seculorum sine suscepit, verisimile est scripsisse itidem Origenem: *ἵνα ἡ σω-
 τηλεια ἡ αἰῶνος*. Id si ita est, Origeniano huic loco lemma huiusmodi Iustinianus indutum B
 praeferit: *ὁ πρὸς τὸν δαίμονα διὰ τὸν χριστὸν σταυρωθῆναι, & πάλαις τῶν εἰς τὴν ἐσθέρου
 αἰῶνα*. Operere Christum etiam pro Dæmonibus crucifigi, idque sapius in futuris saeculis: quod cū extra
 ordinem in fronte describendum esset, male sequentibus in unam seriem adtextum est.

XXIV. Certe de morte à Christo appetita aliter sensisse Origenem ac vulgo in eum
 iactatur, ex perspectis attenda consideratione ejus verbis conjecturam capio; neque enim
 persuaderi possum tantum in eo fuisse vix cordiæ, ut iterata Christum vel passum, vel passum
 esse crederet supplicia, aut in caelo, aut in aère; vel Angeli, vel Dæmonis indutum
 forma. Calumniæ huic præbuisse videtur ansam unus ille locus quem proferunt Iustinia-
 nus, & Hieronymus. Nam alium nullum expressis hæreseos hujus notis insignem apud C
 eum reperio, nec ullos in ijs exitisse lucubrationibus verisimile est quæ intercederent;
 nec eos quippe intactos adversarij ejus prætermisissent. At locum hunc Iustinianus corru-
 ptum fuisse demonstravimus. Quod si Hieronymi interpretationi adhæreamus, non tam
 aperta erit sententia, ut inde consequi demus id voluisse sibi Origenem, Christum pro Dæ-
 monibus iterum mortem appetiturum. Maximam præterea & præcipuam Dogmatis hujus
 partem, quæ pro salute Dæmonum Dæmonem futurum Christum statuit, minime in Ori-
 genis extare libris fatetur Hieronymus, sed ex ejus tantum pronuntiatis necessario pro-
 fluere arbitratus est; itidem ut Alexandrinus ille Theophilus, quemadmodum dixi, cum
 eorum accusationes recenserem. Genuinam ergo de morte Christi doctrinam Origenis
 hanc fuisse censeo: semel omnino Christum obiisse, in terris nimirum, cum à Pontio Pi- D
 lato morti additus est: postquam autem cruento illic mactatus sacrificio hominū peccata
 eluit, spiritali quodam sacrificio caelestium, aliarumque rerū, quæ rationis composites essent,
 noxas absterfisse. Nisi quia forte, inquit Homil. 1. in Levit. hoc intelligi voluit (Moyses) quod
 sanguis Iesu in Hierusalem effusus est, ubi erat altare, & basis ejus, & Tabernaculum testimonij: sed &
 quod super illud altare quod est in caelis, ubi & Ecclesia primitivorum est, idem ipse sanguis aspersus erit,
 sicut & Apostolus dicit: Quis pacificavit per sanguinem crucis suæ, sive quæ in terra sunt, sive quæ in
 caelis. Recte ergo secundo nominat Altare, quod est ad vestium Tabernaculi testimonij, quia non solum pro
 terrestribus, sed etiam pro caelestibus ablati est hostia Iesus. & hic quidem pro hominibus ipsam corpora-
 lem materiam sanguinis sui fudit: in caelestibus vero ministrantibus (si qui illi inibi sunt) sacerdotibus, E
 vitalem corporis sui virtutem, velut corporale quoddam sacrificium, immolavit. Addit deinde duplicem
 in eo fuisse hostiam, unam terrestribus convenientem, aliam aptam caelestibus; & cum

Hier. Ep. 57
 61 ad Act. 17.
 cap. 4.

Hebr. 6. 9
 & 10. 20.

1 Tim. 3. 16.

Psalm. 87.
 5. 6.

Ecd. 1. 1.

1. Petr. 3.
 18, 19.

1. Petr. 4. 6.

duplici illo velamine, quod commemorat Paulus in Epistola ad Ebræos, caro Christi, &
 caelum quod ipse penetravit, significentur, duplex proinde intelligendum esse sacrifi-
 cium, per quod terrestribus & caelestibus salutem comparavit. Hæc attente perspecta ex-
 positionem quæ ad oram adjecta est, manifesto respuent, quæ caeleste illud sacrificium Eu-
 charistiam esse, terrestre vero toleratam in cruce mortem asseritur. Præterea non pro pec-
 cato, sed pro munere oblati in caelo Christum pronuntiat Hom. 2. in Levit. Vide ergo, inquit,
 ne forte Iesus, quem Paulus dicit pacificasse per sanguinem suum non solum quæ in terris, sed & quæ in
 caelis sunt, idem ipse sit vitulus, qui in caelis quidem non pro peccato, sed pro munere oblati est: in terris
 autem, ubi ab Adam usque ad Moysen regnavit peccatum, oblati sit pro peccato: & hoc est passum esse F
 extra castra. Quomodo autem unicuique in sua forma apparuerit, exponit ipse Tom. 1. in
 Ioh. p. 32. 33. & hominem hominibus factum esse docet, quando Manifestatus est in carne: An-
 gelum Angelis, quando Patriarchis & Prophetis visus est, Moysi puta in rubo; Inferis au-
 tem, quando Factus est inter mortuos liber. Prædicasse quoque Angelis Evangelium dici po-
 test, quando futura Incarnationis mysterium ipsis aperuit; Subterraneis vero, quando
 Penetravit omnes inferiores partes terra, & inspexit omnes dormientes, & illuminavit omnes sperantes
 in Domino; quando Mortificatus quidem carne, vivificatus autem spiritu, in eo his qui in carcere erant
 spiritibus veniens prædicavit, qui increduli fuerant aliquando, quando expectabant Dei patientiam in
 diebus Noë; quando Mortuus evangelizatum est, ut judicentur quidem secundum homines in carne,
 vivant autem secundum Deum in spiritu. Vel tunc etiam Angelis doctrinam suam prædicasse

A dicendus est, cum ad homines verba faciens, presentes quoque Angelos est allocutus. Id innuit Origenes Homil. 23. in Luc. *Docet igitur Salvator noster, & Spiritus sanctus qui locutus est in Prophetis, non solum homines, sed etiam Angelos, & Virtutes invisibiles: & deinde: Venit enim non Iohannes & Propheta tantum, sed etiam ipse Salvator, & hominibus, & Angelis, & Virtutibus ceteris salutarem penitentiam predicare, ut in nomine Iesu omne genui flectatur, caelestium, & terrestrium, & inferorum.* Angelos quippe peccatis obnoxios esse censuit, ut dicemus infra. Nec Christum duntaxat, sed & Prophetas, & Apostolos, quotiescumque ad homines orationem de divinis rebus habuerant, ad Angelos quoque habuisse eadem Homilia declaravit. Ita autem & Angelis, & Subterraneis, & hominibus Christum apparuisse putavit, ut unicae suae mortis in corpore humano toleratae beneficium iis applicaret, non ut assumtis B illorum formis novas mortes sustineret. Quod autem alicubi sentire videtur, Christum non pro rebus modo ratione praeditis obijisse mortem, sed pro creatis etiam quibuscumque, facile explicabimus, si meminerimus refragari id doctrinae ipsius contextui & sequela: nam rationis capacia omnia perpetuum habere libertatis usum opinatus est; quae libera autem, ea peccatis obnoxia; quae peccati rea, ea purgatione egere; purgationem vero conferre solum Christi mortem potuisse. At res rationis expertes libertate carere, ac proinde non peccare censuit, nec indigere purgatione, proptereaque mortis Christi fructum neutiquam percipere. Per *κλίσην* igitur, ratione praedita Dei opificia significasse ipsum dicendum est,posito genere pro specie.

XXV. Patet itaque ex prior hoc figmento, quo perpetuum libertatis usum rebus omnibus ratione praeditis adscripsit, eo fuisse perpulsus Origenem, ut reconciliatione opus illis esse putaret; hoc autem ipsis beneficium mortem Christi contulisse. Eodem ipsum adduxerunt duo Pauli loci, alter ex Epist. ad Ephes. cap. 1. v. 10. alter ex Epistol. ad Coloss. cap. 1. v. 20. quem saepe nobis oggerit. Hunc rectius multo ac melius interpretatur Homil. 4. in Levit. *Sed & sanctorum, inquit, socios nos dicit Apostolus, nec mirum. Si enim cum Patre & Filio dicitur nobis esse societas, quomodo non & cum sanctis, non solum qui in terra sunt, sed & qui in caelis? quia & Christus per sanguinem suum pacificavit caelestia, & terrestria, ut caelestibus terrena sociaret. Quae verior est dicti huius Apostolici expositio, & quam tueri Augustinus in Enchiridio ad Laurent. cap. 61. Quod si olim quoque passurum Christum, re ipsa, ut fertur, autemavit Origenes, opinionem suam fundaverit super dictum illud: *ἀποθνήσκων ὑπὲρ πάντων*, quod in Actis Pauli Christo tribuitur, ut ex Origene ipso discimus Tomo 20. in Ioh. p. 298.*

XXVI. Neque vero in eo primum haec de morte Christi damnata est opinio: confutat eam Tertullianus libr. De carne Christi, cap. 14. *Sed Angelum aiunt gestavit Christus: qua ratione & qua & hominem. Eadem ergo est & causa, ut hominem gestaret. Christus salus hominis fuit; causa scilicet ad restituendum quod perierat. Homo perierat, hominem restitui oportuerat. Ut Angelum gestaret Christus, nihil tale de causa est, nam etsi Angeli perditio reputatur in ignem preparatum Diabolo, & Angelis ejus, nunquam tamen illis restitutio repromissa est. Nullum mandatum de salute Angelorum suscepit Christus à Patre. Quod Pater neque repromisit, neque mandavit, Christus administrare non potuit. Hanc autem Origenis sententiam in Commentarios suos in Epistol. ad Ephes. transtulit Hieronymus, cujus haec verba sunt libr. 1. in cap. 1. v. 22. *Cur autem omnia, id est Angeli, Throni, Dominationes, Potestates, & Virtutes cetera, quae nunquam fuerunt contrariae Deo, ejus pedibus subjiciantur, videtur obscurum. Potest itaque responderi quod absque peccato nullus sit, & sidera ipsa non sint munda coram Deo, omnisque creatura paveat Creatoris adventum. Unde & crux Salvatoris non solum ea quae in terra, sed etiam ea quae in caelis erant, purgasse perhibetur: & in cap. 2. v. 24. Ceterum qui illud Apostoli legit, de Christo memorantis: *Pacem faciens per sanguinem crucis suae his quae in terra erant, & his quae in caelis.* hanc totam intelligentiam ad Angelos, Virtutesque caelestes, & ad animas temperabit humanas. atque ita fieri poterit, ut crux Domini non solum terra, sed & caelo profuerit: non solum hominibus, sed & Angelis, & omnis creatura Domini sui cruore purgata sit: & libr. 2. in ejusdem Epistolae cap. 3. v. 10. Crucem ait Christi, non solum nobis, sed & Angelis, cunctisque in caelo Virtutibus profuisse, per eam quippe illis, itidem**

F ut nobis, revelatam fuisse multiplicem Dei sapientiam: & in cap. 4. v. 10. Neque enim, inquit, scire possumus, quomodo & Angelis, & his qui in inferno erant sanguis Christi profuerit. & tamen quin profuerit nescire non possumus. Quae quod absque confutatione protulisset Hieronymus, à Rufino reprehensus est libr. 1. Invect. sed in Apologia nihilominus valide se tuetur. Facit quoque ad excusationem Origenis Cyrillus libr. 9. De adoratione, ubi sic loquitur: *χριστοῦ δὲ μετὰ τὴν ἐκτίθησιν αὐτοῦ ἐκ τῆς ἀθάνατης ζωῆς, ἀληθινὸν τὸ γὰρ καὶ ἀσπλάγχνον, καὶ τὸ ἐν ἑαυτῷ ἰπτάριον, καὶ ἰπτάριον ἢ τὰ θεοειδέα, ἢ ἱεραρχία, ἢ ἰσχυρὰ ἢ ἄλλα, ἢ ἄλλα ἢ ἄλλα μέγα καὶ ἐν ἑαυτῷ ἰπτάριον.* Christi enim particeps est omnis aspectabilis, & non aspectabilis creatura. Angeli quippe, & Archangeli, & quaecumque praeterea sunt, & ipsa quoque Cherubim, non aliter sancta sunt, quam per unum Christum in sancto Spiritu: & Augustinus libr. 1. De consensu Evangelistarum, cap. 35. ubi mentes omnes rationis compotes, sive Angelorum, sive hominum, non nisi Christi, qui